

Г. І. Корчак

Мікробіологія медична

МІКРОБІОЛОГІЯ МЕДИЧНА - розділ мікробіології, у якому вивчають структуру та властивості патогенних, умовно патогенних, нормальних мікроорганізмів людини, їх вплив на організм; розробляють та удосконалюють методи діагностики, нові, більш ефективні лікувальні й профілактичні препарати, попередження та профілактику інфекційних хвороб. Мікроорганізми - найдрібніші одноклітинні живі організми, що мають розмір менший 0,1-0,2 мм, відносно просту будову тіла, високі темпи розмноження та велику чисельність, здатні до трансформації у будь-які орган. і неорган. сполуки. Відкриті з появою оптич. приладів голланд. ученим А. ван Левенгуком у 17 ст. Термін «мікроб» уперше використав франц. хірург Ш. Седійо наприкінці 19 ст. Наступні 100-150 р. у мікробіології лише описували нові види; у 1880-90-х рр. із розробленням різноманіт. методів вивчення мікроорганізмів відбувся її бурхливий розвиток. Знач. внесок у розвиток мікробіології в цей період зробили франц. учений Л. Пастер, нім. мікробіолог Р. Кох, данський міколог Е.-К. Гансен, нім. імунолог П. Ерліх, англ. лікар Е. Дженер, рос. мікробіолог Д. Івановський. Були відкриті осн. представники мікросвіту: гриби, бактерії, спірохети, мікоплазми, L-форми, хламідії, рикетсії, віруси. Нині відкриті нові збудники інфекцій: пріони (коров'ячий сказ), віруси (вірус імунодефіциту людини - ВІЛ, пандеміч. грип, геморагічні лихоманки), бактерії (хвороба легіонерів, хвороба Лайма) та деякі ін. Відповідно до природи патоген. мікроорганізмів у М. м. виділяють бактеріологію, вірусологію, імунологію, мікологію, протозоологію. Сформовано також мікробіологію різних об'єктів: сан., харч. продуктів, фармацевт. та ін. М. м. розвивається завдяки наявності різноманіт. методів: мікроскоп. (світлова, електронна мікроскопія), культурал. (бактеріол. та вірусол.), біол. (зараження лаборатор. тварин із відтворенням інфекц. процесу), імунол. (вивчення антигенів та антитіл до них), молекулярно-ген. (полімеразна ланцюг. реакція, ПЛР), виявлення дезоксирибонуклеїнової (ДНК) та рибонуклеїнової (РНК) кислот тощо.

Розвиток сучас. оптич. приладів дозволив започаткувати новий розділ у мікробіології – нанобіотехнологію (вивчення структур розміром у декілька ангстрем; 1 нанометр = 10 ангстрем). У наш час в Україні існує широка мережа бактеріол. лаб. кафедр і НДІ, осн. напрямками діяльності яких є діагностика, профілактика, розроблення нових препаратів і методів у бактеріології та вірусології. Знач. внесок у вітчизн. і світ. М. м. зробили Д. Заболотний, І. Мечников, Я. Бардах, М. Гамалія, С. Дяченко, Л. Громашевський, В. Ширококов, К. П'яткін та ін.

Рекомендована література

- 1. Пяткин К. Д., Кривошеин Ю. С. Микробиология. Москва, 1981;**
- 2. Шлегель Г. Г. История микробиологии / Пер. с нем. Москва, 2002;**
- 3. Емцев В. Т., Мишустин Е. Н. Микробиология: Учеб. 6-е изд. Москва, 2006;**
- 4. Покровский В. И., Поздеев О. К. Медицинская микробиология. Москва, 2009;**
- 5. Микробиология, вирусология, иммунология. В., 2015.**

Бібліографічний опис:

Мікробіологія медична / Г. І. Корчак // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. - К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. - Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-67571>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України

([докладніше](#)).